

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 55048-03-12 הייב נ' הוועד המרכזי של לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

העותר: תאופיק הייב
על-ידי ב"כ עוה"ד מרואן מויס ואח'

- נ ג ד -

המשיבים: 1. הוועד המרכזי של לשכת עורכי הדין בישראל
2. ועדת ההתמחות הארצית של לשכת עורכי הדין בישראל
על-ידי ב"כ עו"ד משה עליאש

פסק דין

בפניי עתירה מינהלית.

1. הרקע לעתירה הוא כדלקמן. בשנת 2001 היה העותר מתמחה במשרד עורכי דין. ביום 21.11.05 הוגש נגדו כתב אישום בו יוחסו לו עבירות שונות אשר בוצעו על פי הטענה במהלך התמחותו. ביום 29.6.06 העותר הורשע על פי הודאתו בעובדותיו של כתב אישום מתוקן. העותר הודה, כי במהלך עיסוקו בענייני הוצאה לפועל במשרד בו התמחה, נטל לידי שני שיקים, על סך 1,000 ₪ כל אחד, אשר קיבל מאחד החייבים, כנגד סגירת תיק הוצאה לפועל שטופל על ידי המשרד. העותר העביר את השיקים לצד שלישי, לו היה העותר חייב כספים באופן פרטי. בגין מעשים אלה, הוטל על העותר עונש מאסר לתקופה של ששה חודשים, אשר רוצה בדרך של עבודות שירות. הוטל עליו גם מאסר על תנאי. ריצוי העונש הסתיים ביום 15.1.08.

2. בשנת 2005 הוגשה כנגד העותר קובלנה לבית הדין המשמעתי המחוזי של לשכת עורכי הדין. הקובלנה פירטה את המעשים בהם הורשע העותר. צויין בה גם כי העותר זייף את חתימתו של בעלה של החייבת. עוד נטען בה, כי בעקבות תלונה שהוגשה על ידי מאמנו של העותר, פנה העותר לבעלה של החייבת, הציג בפניו מצג שקרי, וגרם לו, על יסוד המצג האמור, להסכים לשנות את עדותו.

3. במסגרת הסדר טיעון בהליך האמור, הודה העותר בכל העובדות שנטענו נגדו. ביום 10.5.06 ניתן גזר הדין בקובלנה המשמעתית, בו אומץ ההסדר. נקבע, כי העותר ייפסל מלהתקבל לשורות הלשכה למשך חודשיים "מיום מתן גזר דין חלוט נגדו בכתב האישום שהוגש נגדו ו/או מיום גמר ריצוי עונש מאסר אשר יוטל עליו בגין התיק הפלילי הנ"ל (אם בכלל) ו/או מיום שהוסרה כל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 55048-03-12 הייב נ' הוועד המרכזי של לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

- 1 מניעה אחרת להצטרף לשורות הלשכה על פי כל דין ו/או החלטה מחייבת של כל רשות מוסמכת
2 (לרבות לשכת עורכי הדין), הכל לפי המאוחר יותר".
- 3
- 4 4. לאחר הליכים שונים, אישר הוועד המרכזי של לשכת עורכי הדין (11.8.09, נספח יא' לעתירה)
5 המלצה של ועדת ההתמחות של הלשכה, לפיה העותר יוכל להתקבל כחבר בלשכה רק לאחר תום
6 תקופת ההתיישנות לפי חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א – 1981 (להלן – חוק
7 המרשם הפלילי). אופרטיבית, קבע הוועד המרכזי בהחלטתו (להלן – ההחלטה הראשונה), כי
8 המועד בו יוכל העותר להתקבל כחבר בלשכה הינו חודש מאי 2014. יוער, כי מועד זה מוקדם
9 במספר חודשים מן המועד בו אמורה תקופת ההתיישנות להסתיים.
- 10
- 11 5. העותר תקף החלטה זו (עת"מ 242/10, בית המשפט המחוזי בירושלים). בעתירתו העלה טענות
12 דיוניות לעניין אופן קבלת ההחלטה בעניינו. לאחר דיון במעמד הצדדים, ניתן תוקף של פסק דין
13 להסכמת הצדדים כי הדיון יוחזר להחלטה ראשונית של הוועד המרכזי (פרוטוקול, 27.5.10, נספח
14 א'1 לעתירה).
- 15
- 16 6. בהמשך לכך, ולהליכים נוספים, החליט הוועד המרכזי (28.12.10, נספח א' לעתירה) כי העותר
17 יוכל להתקבל כחבר בלשכה לאחר תום תקופת מחיקת ההרשעה על פי חוק המרשם הפלילי
18 ותקנת השבים. הוועד המרכזי נימק קביעתו בכך, ש"מדובר בהרשעה בעבירה חמורה של גניבה
19 על ידי מתמחה מהמאמן שלו". החלטה זו מוסיפה לתקופת ההתיישנות שנקבעה בהחלטה מיום
20 11.8.09 פרק זמן של 10 שנים, בו לא יוכל העותר להיות עורך דין. העתירה שבפניי מופנית כנגד
21 החלטה זו.
- 22
- 23 7. אין בידי לקבל את טענות העותר, כי בהחלטה נפל פגם, הנובע מכך שטמון בה, על רקע פסק
24 דינו של בית הדין המשמעתי, סיכון כפול לעותר. עקרון הסיכון הכפול כלל אינו חל על העניין
25 (ראו פסק דינו של בית המשפט העליון בעל"ע 10320/02 בולוס נ' לשכת עורכי הדין (2004)).
26 אכן, בהחלטת הוועד המרכזי טמונה פגיעה משמעותית בעותר. עם זאת, אין בעובדה זו
27 כשלעצמה כדי ללמד על קיומו של מימד עונשי בהחלטה. על פי טיבה ותכליתה, מדובר בהחלטה
28 שעניינה הסדרת הכניסה למקצוע עריכת הדין. זאת ועוד, כפי שהובהר בעניין בולוס, בהליך
29 המשמעתי נשקלים שיקולי ענישה, אשר אינם ממין העניין בהחלטת הוועד המרכזי. במצב זה,
30 הגיונו של עיקרון הסיכון הכפול, הנעוץ בחשיפה האפשרית לסנקציה, אינו חל על הסיטואציה.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 55048-03-12 הייב נ' הוועד המרכזי של לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

- 1 הדברים אמורים גם על פי התפיסה, אשר אומצה בפסיקת בית המשפט העליון, לפיה לא כינויה
2 של הסנקציה עומד במרכז עיקרון הסיכון הכפול, כי אם אופיה, מהותה ומטרתה (ע"פ 2912/94
3 יפת נ' מדינת ישראל פ"ד נט(6) 221 (1996), בפיסקה 182).
- 4
- 5 8. אין בידי לקבל גם את טענות העותר, כי בהחלטה יש משום פגיעה בציפיותיו, על רקע הסדר
6 הטיעון בהליך המשמעותי. עיקרי ההסדר הובאו לעיל. עולה מן הדברים כי העותר היה מודע לכך,
7 שההסדר כפוף לכל קביעה של גורמים מוסמכים בלשכת עורכי הדין לעניין מניעה של העותר
8 מהתקבלות ללשכה. בנסיבות אלה, העותר לא היה יכול לגבש ציפיה סבירה, כי הוועד המרכזי
9 יכפיף עצמו, בדונו בבקשת העותר להתקבל לשורות הלשכה, לפרמטרים שנקבעו בהסדר הטיעון.
10
- 11 9. אני דוחה גם את טענת העותר, כי פעולת הוועד המרכזי מהווה עקיפה של סמכות בית הדין
12 המשמעותי, אשר רשאי לפסול מתמחה להתקבל כחבר הלשכה לתקופה שאינה עולה על 3 שנים
13 או לצמיתות (סעיף 41 לחוק לשכת עורכי הדין). פעולת הוועד המרכזי מצויה במישור אחר מזו
14 של בית הדין. הוועד המרכזי אינו כפוף בפעולתו להוראת סעיף 41. אין זה מפתיע, על כן, כי
15 בפרשה אחרת בית המשפט העליון אישר החלטה של הוועד המרכזי, הדומה בתוכנה להחלטה
16 הראשונה (עע"מ 10146/07 תדאן נ' לשכת עורכי הדין (2008)).
- 17
- 18 10. העותר טען בהקשר האמור לפגם נוסף. לטענתו, מוסדות הלשכה מדברים בענייניו בשני
19 קולות. גם טענה זו לא אוכל לקבל. אכן, בעניין בולוס עמד בית המשפט על השאיפה להרמוניה
20 בין החלטות בית הדין המשמעותי ובין החלטות הוועד המרכזי. עם זאת, בית המשפט ציין כי
21 במקרים חריגים ביותר ניתן לסטות מכך. בהקשר זה אני מקבל את עמדת לשכת עורכי הדין, כי
22 המקרה הנוכחי הצדיק סטייה כאמור. העותר ביצע עבירות אשר יש בהן יסוד מהותי של מעילה
23 באמון. בתוך כך, גם עבר עבירות אשר על פי תכליתן היו מיועדות לשבש הליך מעין שיפוטי. יש
24 ממש בעמדת לשכת עורכי הדין, כי מעשים אלה אינם מתיישבים עם בקשת העותר להתקבל
25 לשורות הלשכה. הם מצדיקים את עמדתה של הלשכה בהחלטה הראשונה, לפיה העותר יוכל
26 להתקבל כחבר בלשכה רק לאחר תום תקופת ההתיישנות לפי חוק המרשם הפלילי.
- 27
- 28 11. העותר טען כי בהגשת כתב האישום נגדו חל שיהוי, וכי הוועד המרכזי לא נתן משקל מספיק
29 לעניין זה. מן החומר עולה, כי כתב האישום הפלילי נגד העותר הוגש כארבע שנים לאחר ביצוע
30 העבירות נשוא כתב האישום. בכך יש מימד של שיהוי. עם זאת, בראייה כוללת של מכלול

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 55048-03-12 הייב נ' הוועד המרכזי של לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

1 הנתונים, לא ניתן להפריז במשקלו של שיקול זה במקרה הנוכחי. בית המשפט העליון חזר והדגיש
2 בפסיקתו את החשיבות הרבה הנובעת לכך, שבמקצוע עריכת הדין יעסקו אנשים הגונים וישרים,
3 הראויים לאמון הרב הניתן בעורך הדין על ידי הציבור (ראו למשל עע"מ 1756/10 לשכת עורכי
4 הדין בישראל נ' שגיא (2011)). העבירות בהן הורשע העותר, הן בהליכים הפליליים, הן
5 בהליכים המשמעתיים, מצביעות על סטייה מהותית של העותר מאמות המידה היסודיות החייבות
6 להתקיים בכל אדם הנוטל עצמו את תפקיד עריכת הדין. כמצב זה, אין בשיהוי בהגשת כתב
7 האישום כדי ללמד על יסוד של אי מידתיות בקביעה האופרטיבית שבהחלטה הראשונה, חרף
8 חומרתה.

9
10 12. העותר טוען בעתירתו לנסיבות אישיות, אשר לשיטתו לא ניתן להן משקל ראוי. אין בידי
11 לקבל טענה זו. חרטתו של העותר, הפיזיו למתלונן, וחלוף 11 שנים מאז ביצוע העבירות, אינם
12 מלמדים על נסיבות אישיות חריגות, העשויות להצביע על אי מידתיות של ההחלטה הראשונה.
13 הוא הדין בטענה כי אביו של העותר נכה, או ששני אחיו שירתו בצה"ל.

14
15 13. בכך לא מסתיים הדיון. כעולה מן המתואר לעיל, בהחלטה נשוא העתירה סטה הוועד המרכזי
16 באופן דרמטי מהחלטתו הראשונה¹. לשינוי חד זה לא ניתן טעם כלשהו, בין בהחלטה, בין בכתב
17 התשובה, בין בדיון בעל פה. לא קדם לו גם דיון של ממש בוועד המרכזי, העשוי להסבירו (ראו
18 פרוטוקול הדיון בוועד המרכזי, אשר צורף כנספח ב' לכתב התשובה). אכן, לרשות מינהלית נתונה
19 הסמכות לשנות מהחלטותיה. כך במקרה בו חל שינוי מהותי בנסיבות. כך גם במקרה בו היא
20 סבורה, בעיון נוסף, כי נפלה טעות מהותית בהחלטתה המקורית. עם זאת, שינוי כאמור יש לנמק
21 כהלכה. יש להבהיר מהי התשתית עליה הוא מבוסס. הדברים אמורים בוודאי בהחלטה, המוסיפה
22 תקופה ארוכה ביותר, של כ- 10 שנים, לתקופה (הארוכה ממילא) בה לא היה העותר יכול, על פי
23 ההחלטה הראשונה, להתקבל לשורות הלשכה. הדברים אמורים ביתר שאת נוכח מעמדה החוקתי
24 של זכות היסוד לחופש עיסוק.

25
26 14. כאמור, הוועד המרכזי לא נימק את השינוי האמור. הוא לא הניח תשתית של ממש לו. הוא לא
27 הצביע על שינוי בנסיבות, קל וחומר שינוי מהותי, העשוי להצדיקו. בדיון הקצרצר בעניינו של
28 העותר, אף אין התמודדות עם עובדת השינוי. בנסיבות אלה קשה עד מאד לקבלו. יש בכך הפרה

¹ בתוך כך, לא קיבל הוועד המרכזי את המלצתה של וועדת ההתמחות בעניינו של העותר. גם לדחיית ההמלצה לא ניתן טעם ממשי בהחלטה נשוא העתירה.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 55048-03-12 הייב נ' הוועד המרכזי של לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

- 1 של חובת ההנמקה. יש בכך הפרה של חובתה של הרשות המינהלית לפעול על פי תשתית נאותה,
2 מקום בו יש בפעולותיה פגיעה ממשית בזכויות יסוד (ראו בג"צ 987/94 ידרונט קווי זחב (1992)
3 בע"מ נ' שרת התקשורת פ"ד מח(5) 412 (1994)). בתוך כך, יש בהחלטה פגיעה בזכות הטיעון
4 של העותר, אשר על פי החומר שבפניי לא הועמד, בשלב כלשהו, על סיכון לתמורה כה מהותית,
5 לרעתו, בעמדת הוועד המרכזי.
- 6
- 7 15. קשיים אלה מתחדדים נוכח תשובתה של הלשכה לעתירתו של העותר בעת"מ 242/10.
8 בתשובה האמורה טען הוועד המרכזי עצמו כי "הלשכה סבורה כי כל עוד ולא התיישנה ההרשעה
9 אין העותר ראוי להיות עורך דין". נטען, כי תקופה כאמור אושרה על ידי בית המשפט העליון
10 בעניין תדא הנ"ל. עמדתה המפורשת של הלשכה הייתה, אפוא, כי התקופה אותה יש להמתין עד
11 לקבלת העותר לשורות הלשכה, היא תקופת ההתיישנות של העבירה על פי חוק המרשם הפלילי.
12 גם בדיון בעל פה בעתירה האמורה, עולה מדברי בא כוח הלשכה עמדה דומה (ראו נספח א' 1'
13 לעתירה). האפשרות של החלטה לפיה התקופה הרלוונטית היא תקופת המחיקה של הרשעה, על
14 פי חוק המרשם הפלילי, לא עולה שם, ולו ברמז.
- 15
- 16 16. לכל האמור אוסיף, כי ניתן להשקיף על התנהלות הוועד המרכזי בסוגיה זו גם כעל דיבור
17 בשני קולות. בית המשפט העליון פסק כי דרך פעולה כאמור של רשות מינהלית אינה מתיישבת
18 עם מינהל תקין (בג"צ 3930/94 ג'יזמאוי נ' שר הבריאות פ"ד מח(4) 778 (1994) בפסקה 20
19 לפסק הדין). היא עלולה ליצור תחושה קשה של שרירות (ע"פ 7894/03 ג'אבר נ' מדינת ישראל
20 (2008)). יש בה כדי לפגוע באופן משמעותי באמון הציבור ברשות (מ"ח 2165/11 פלוני נ'
21 מדינת ישראל (2011) בפסקה 16 לפסק הדין). גם מבחינה זו, נפל פגם של ממש בהחלטה נשוא
22 העתירה.
- 23
- 24 17. לא למותר להוסיף עוד, כי ההחלטה הראשונה של הוועד המרכזי מתיישבת עם הוראות
25 סעיפים 6 ו- 14 לחוק המרשם הפלילי. מהוראות אלה עולה, כי גוף המוסמך על פי חוק לתת
26 רישיון, היתר או זכות עיסוק, יכול לקבל מידע מן המרשם רק לגבי עבירות שטרם התיישנו. מכאן
27 הגיונה של הקביעה, הקושרת בין תקופת ההתיישנות ובין התקופה בה לא יוכל העותר להתקבל
28 כחבר בלשכה (וראו פסקה 6 לתשובת הלשכה בעת"מ 242/10). אין בדיון עוגן דומה לקביעה
29 נשוא העתירה, לפיה לא יוכל העותר להתקבל כחבר בלשכה עד לתום תקופת המחיקה
30 הסטטוטורית. אין בטעונו הלשכה התמודדות ממשית עם העולה מהוראה זו.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 55048-03-12 הייב נ' הוועד המרכזי של לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

- 1
- 2 18. בהקשר אחרון זה לא נעלמו מעיני טענות ב"כ הלשכה בדיון בפניי, לפיהן לאחרונה נחתם
- 3 תיקון לדין, המכניס את לשכת עורכי הדין לגדריו של סעיף 5 לחוק המרשם הפלילי. סעיף זה
- 4 מאפשר קבלת מידע מן המרשם. הוא אינו כפוף למגבלה הקבועה בסעיף 14, בדבר קבלת מידע
- 5 אודות עבירות אשר טרם התיישנו. מעיון בדיון עולה, כי טיעונו של ב"כ הלשכה סב על תקנות
- 6 המרשם הפלילי ותקנת השבים (שינויים בתוספת הראשונה והשלישית לחוק) התשע"ב – 2012
- 7 (קובץ תקנות 7163, 13.9.12). ברם, אין בשינוי האמור כדי להועיל לוועד המרכזי. תחילת תוקפה
- 8 של הוספת הלשכה לתוספת הראשונה לחוק האמור, על פי התקנות, הינה ביום 31.3.13 (ראו
- 9 תקנה 3(ב)). יוצא, כי התיקון אינו חל, מעיקרו, על העניין. הוא אינו יכול להקרין על תוקפה של
- 10 החלטת הוועד המרכזי נשוא העתירה.
- 11
- 12 19. נוכח כל האמור, החלטת הוועד המרכזי כי העותר לא יוכל להתקבל כחבר בלשכה עד לחלוף
- 13 תקופת המחיקה הסטטוטורית, חורגת ממתחם הסבירות, ודינה להתבטל. במובן מוגבל זה, יש
- 14 לקבל את העתירה, ולקבוע כי העותר לא יוכל להתקבל כחבר בלשכה עד מאי 2014.
- 15
- 16 20. ודוק. על לשכת עורכי הדין מוטלת מכוח הדין החובה הבסיסית להבטיח את טוהר המידות
- 17 של העוסקים במקצוע עריכת הדין. קשה להפריז בחשיבותה של חובה זו, נוכח הכוח הרב הנתון
- 18 לעורך הדין בטיפול בענייני לקוחותיו. לנוכח החומר שבפניי אין לי יסוד לפקפק, כי החלטתו של
- 19 הוועד המרכזי, נשוא העתירה, התקבלה בתום לב, כאשר תכלית זו לנגד עיניו. עם זאת, ביישומה
- 20 של חובה זו אין לשכת עורכי הדין רשאית להתנכר לכללים יסודיים, ובכללם כללי ההגינות,
- 21 החלים על כל רשות מינהלית בדונה בעניינו של הפרט הבא בפניה. כמבואר לעיל, קשה ליישב את
- 22 דרך פעולתו של הוועד המרכזי בנסיבות מקרה זה, עם הכללים האמורים.
- 23
- 24 21. קביעה זו אינה משתנה נוכח טענת שיהוי שהעלתה הלשכה. טענה זו אינה משכנעת בנסיבות
- 25 העניין. אכן, חלף פרק זמן ניכר בין ההחלטה נשוא העתירה, ובין מועד הגשת העתירה. עם זאת,
- 26 לא הוצג תיעוד המלמד מתי נשלחה ההחלטה, ומתי, אם בכלל, התקבלה בידי העותר. זאת ועוד,
- 27 אין גם כל טענה בדבר שינוי מצב לרעה של הרשות המינהלית, או של מאן דהוא, בשל העובדה
- 28 שהעתירה הוגשה במועד בו הוגשה. לשיקול זה מעמד מרכזי בבחינתה של טענת שיהוי (ראו
- 29 עע"מ 8723/03 עיריית הרצליה נ' הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה, חוף השרון פ"ד נח(6)
- 30 728 (2004)). במצב זה, אף כי יש ממש בטענת הלשכה כי ניתן היה לצפות שהעותר יברר את גורל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 55048-03-12 הייב נ' הוועד המרכזי של לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

1 בקשתו, אם וככל שההחלטה לא התקבלה בידי תוך זמן סביר, אין הצדקה לדחות את העתירה
2 בשל טענת השיהוי.

3

4 22. סוף דבר, העתירה מתקבלת באופן חלקי. ההחלטה נשוא העתירה מבוטלת בזה. נקבע, כי
5 העותר לא יוכל להתקבל כחבר עד חודש מאי 2014. בשים לב למכלול הקביעות לעיל, ולתוצאה
6 אליה הגעתי, איני עושה צו להוצאות.

7

8 ניתן היום, ל' תשרי תשע"ג, 16 אוקטובר 2012, בהעדר הצדדים.

9

עודד שחם, שופט

10

11

12

13

14

15

16